

**KESKKONNAMINISTER**

**MÄÄRUS**

Tallinn

..... 2017 nr .....

**Keskkonnaministri 6. mai 2002. a määruse nr 30  
„Proovivõtumeetodid” muutmine**

Määrus kehtestatakse veeseaduse § 12<sup>1</sup> lõike 3 alusel.

Keskkonnaministri 6. mai 2002. a määruses nr 30 „Proovivõtumeetodid“ tehakse järgmised muudatused:

1) sõnad „anum“, „proovipudel“ ja „proovivõtupudel“ asendatakse sõnaga „proovivõtuanum“ vastavas käändes;

2) paragrahvi 2 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„3<sup>1</sup>) proovivõtukohal kasutatavate mõõteseadmete eelnev kalibreerimine mõõteseaduse tähenduses;“;

3) paragrahvi 2 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Proovivõtumeetodi toimingud jagunevad üldisteks, mis on kõikide veeliikide ja reoveesette kohta ühised, ning kitsamalt reovee, heitvee, reoveesette, mere-, pinna- ja põhjavee ning naftasaaduste sisalduse määramise proovivõtumeetodite juurde kuuluvateks toiminguteks.“;

4) paragrahvi 3 lõike 1 sissejuhatav lauseosa sõnastatakse järgmiselt:

„Proovivõtuvahendi valikul ja ettevalmistamisel tuleb arvestada, et:“;

5) paragrahvi 3 lõike 1 punktid 3 ja 4 sõnastatakse järgmiselt:

„3) proovi võtmisel võib kasutada voolikuid ja vajalikku sügavusse lastavat pumpa, välja arvatud gaasiliste ja lenduvate ühendite määramiseks;

4) proovivõtul gaasiliste ja lenduvate ühendite – näiteks lahustunud hapniku – sisalduse määramiseks vees tuleb kasutada batomeetrit või muud analoogset proovivõtuvahendit, kusjuures vee kogumiseks batomeetrist proovivõtuanumasse peab batomeeter olema varustatud inertsest materjalist painduva voolikuga, mis ulatub proovivõtuanuma põhjani;“;

**6)** paragrahvi 3 lõike 1 punkt 6 sõnastatakse järgmiselt:

„6) proovi võtmiseks valitud sügavuselt tuleb batomeeter või muu analoogne proovivõtuvahend viia vajalikule sügavusele, hoida avatuna mõni minut ning võimaluse korral sulgeda samas sügavuses enne proovivõtuvahendi veest välja võtmist;“;

**7)** paragrahvi 3 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Proovivõtuvahend peab olema puhas ning seda võib enne veeproovi võtmist 2–3 korda proovitava veega loputada, välja arvatud juhul, kui loputamine mõjutab hiljem toimuvat analüüsi, näiteks õli- ja rasvasisalduse määramise, naftasaaduste või mikrobioloogiliste analüüside korral.“;

**8)** paragrahvi 3 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Eeldatakse, et proovivõtuvahendi valimise ning proovivõtuks ettevalmistamise toimingu jälgitavus ja tõendatus on tagatud, kui on järgitud standardi EVS-EN ISO 5667-1 või muu samaväärse rahvusvaheliselt tunnustatud standardi nõudeid.“;

**9)** paragrahvi 4 lõike 1 sissejuhatav lauseosa ja punkt 1 sõnastatakse järgmiselt:

„Proovivõtuanima valikul ja ettevalmistamisel tuleb arvestada, et:

1) proovivõtuanim peab olema kustumiskindlalt märgistatud ning proovivõtuprotokolliga unikaalselt ja üheselt seostatav;“;

**10)** paragrahvi 4 lõike 1 punkt 8 sõnastatakse järgmiselt:

„8) orgaaniliste ühendite, süsivesinike, pindaktiivsete ainete või pestitsiidide sisalduse analüüsiks kasutatav proovivõtuanim peab olema klaasist, fluoroplastist või roostevabast terasest;“;

**11)** paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) elavhõbedasisalduse analüüsiks võetav proovivõtuanim peab olema klaasist, fluoroplastist või plastist.“;

**12)** paragrahvi 4 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Proovivõtuanim peab olema puhas ning seda võib enne veeproovi võtmist 2–3 korda proovitava veega loputada, välja arvatud juhul, kui katselabor on selle eelnevalt konservantidega töödeldnud või kui loputamine võib mõjutada analüüsi tulemust, näiteks õli- ja rasvasisalduse määramine, naftasaaduste või mikrobioloogiliste analüüside korral.“;

**13)** paragrahvi 5 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Proovivõtukoht peab olema üheselt kindlaks määratud, näiteks instrumentaalselt proovivõtukoha koordinaatidena.“;

**14)** paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 4<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„(4<sup>1</sup>) Veekogu kvaliteedi hindamiseks võetava proovi esinduslikuks proovivõtukohtaks ei loeta veekogu tagasivoolukohta.“;

**15)** paragrahvi 6 lõike 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

**16)** paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 2<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„(2<sup>1</sup>) Punktproov kirjeldab määratava näitaja sisaldust pikema ajaperioodi vältel vaid määratava näitaja ühtlase jaotuse korral vees.“;

**17)** paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Prooviliigi valimisel tuleb lähtuda proovivõtu eesmärgist ning arvestada võimalike iseärasustega.“;

**18)** paragrahvi 7 lõike 1 sissejuhatav lauseosa sõnastatakse järgmiselt:

„Veeproovi võtmisel mõõdetakse kalibreeritud mõõteseadmetega proovivõtukohtas pärast näitajate stabiliseerumist.“;

**19)** paragrahvi 7 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Proovi võtmisel tuleb kordusanalüüside tegemise võimaldamiseks vaidluste korral või proovivõtu juurde kaasatud isikute nõudmisel võtta kaks proovi, millest üks konserveeritakse ja pitseeritakse kordusanalüüside jaoks.“;

**20)** paragrahvi 7 lõige 6 sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Hõljuvainetega, nagu turbatolm, pulbrid jne, reostumise korral tuleb võtta neli proovi, kusjuures esimene proov tuleb võtta vee pinnalt, teine 30 cm sügavuselt, kolmas veekihi keskelt ja neljas põhjakihist. Kui pinnavee sügavus on alla 50 cm, võetakse esimene proov vee pinnalt, teine veekihi keskelt ja kolmas põhjakihist.“;

**21)** paragrahvi 7 lõige 10 sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Eeldatakse, et veeproovi võtmisel mikrobioloogilisteks uuringuteks on jälgitavus ja tõendus tagatud, kui on järgitud standardi EVS-EN ISO 19458 või muu samaväärse rahvusvaheliselt tunnustatud standardi nõudeid.“;

**22)** paragrahvi 8 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Proovivõtja koostab kohe pärast proovi võtmist proovivõtuprotokoll. Proovivõtuprotokollis näidatakse esitatud käesoleva määruse lisas 1, kuid sõltuvalt proovivõtu eesmärgist või proovi liigist tuleb protokollis muuta käesolevas määruses sätestatud arvestades. Proovivõtuprotokollis üks eksemplar antakse analüüsi tegevale katselaborile, teine jääb proovivõtjale ning kolmas reostusallika või uuritava objekti valdajale või tema esindajale, kui reostusallika või uuritava objekti valdaja või tema esindaja viibis proovivõtu juures.“;

**23)** paragrahvi 8 lõike 3 punkt 1 sõnastatakse järgmiselt:

„1) proovivõtu eesmärk – veeuuring, reostuse uuring, seire, kontrollproov vms;“;

**24)** paragrahvi 8 lõike 3 punktid 8 ja 9 sõnastatakse järgmiselt:

„8) proovivõtu sügavus pinna-, põhja- ja mereveest proovivõtmise korral;

9) veetaseme või puuraugu sügavus põhjaveest proovivõtmise korral;“;

**25)** paragrahvi 8 lõiget 3 täiendatakse punktiga 18 järgmises sõnastuses:

„18) muude asjaolude või tingimuste kirjeldamine, mis võib muuta proovi koostist.“;

**26)** paragrahvi 8 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui reostusallika valdaja või tema esindaja keeldub proovivõtuprotokollile alla kirjutamast või reostusallika valdaja või tema esindaja ei viibi proovivõtmise juures, teeb proovivõtja protokollile sellekohase märkuse ja võtab selle juurde ühe tunnistaja allkirja.“;

**27)** paragrahvi 9 lõiked 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Proovivõtja peab enne proovivõtmist veenduma, et katselabor on valmis võetavat proovi analüüsima.

(2) Proov tuleb katselaborisse toimetada võimalikult kiiresti, et proovivõtu ja selle analüüsimisevahelisel ajal säiliks proovi esialgne koostis. Proov tuleb katselaborisse toimetada hiljemalt 24 tunni jooksul, välja arvatud juhul, kui proov konserveeritakse või kui võetakse keskmistatud 24 tunni proov.“;

**28)** paragrahvi 9 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Proovi transportimisel peab säilima selle esialgne koostis. Selleks tuleb proovi hoida pimedas temperatuuril  $5 \pm 3$  °C. Suvel tuleb proov jahutada vahetult pärast proovivõttu, kasutades jääd või külmkasti.“;

**29)** paragrahvi 10 pealkiri sõnastatakse järgmiselt:

**„§ 10. Proovivõtt naftasaaduste sisalduse määramiseks vees“;**

**30)** paragrahvi 10 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Naftasaaduste identifitseerimiseks ja sisalduse määramiseks pinnavees võetakse proove sõltuvalt reostuse levikust järgmiselt:

1) veepinnapealsest kilest naftasaaduste identifitseerimiseks;

2) pindmisest veekihi 30 cm sügavuselt naftasaaduste sisalduse määramiseks;

3) alumisest põhjalähedasest veekihi naftasaaduste sisalduse määramiseks;

4) nii veepinnapealsest kilest kui ka selle all olevast veesambast naftasaaduste sisalduse määramiseks.“;

**31)** paragrahvi 10 lõiked 6, 7 ja 8 sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Naftasaaduste sisalduse määramiseks heitvees tuleb võtta punktproov väljavoolust otse proovivõtuanumasse, arvestades naftasaaduste sisalduse võimalikku muutumist.

(7) Naftasaaduste keskmine sisaldus heitvees arvutatakse punktproovide analüüsitulemuste keskmisena.

(8) Naftasaaduste sisalduse uuringutel põhjavees tuleb proovivõtutoruga määrata vaba naftasaaduse kihi olemasolu ja selle paksus. Kui põhjavee peal on vaba naftasaaduse kiht, võetakse proov sellest. Vaba naftasaaduse kihi puudumisel võetakse põhjaveeproov naftasaaduste sisalduse määramiseks käesoleva määruse §-s 20 sätestatu alusel.“;

**32) paragrahvi 16 lõiked 2, 3 ja 3<sup>1</sup> sõnastatakse järgmiselt:**

„(2) Kihistumata veekogudest võib punktproovi võtta vahetult proovivõtuanumasse. Proov tuleb võtta 30 cm sügavuselt nii, et proovivõtuanuma suu on suunatud proovivõtjast ja paadist vastassuunda.

(3) Vee kihistumise korral või reoainete ebaühtlase sügavuti jaotumise korral tuleb veeproovid võtta eri sügavustelt, kasutades selleks batomeetrit või analoogset proovivõtuvahendit. Veepinnapealse reostuse korral tuleb batomeeter viia kinniselt sobivale sügavusele, avada sobivas sügavuses ja hoida seal avatuna mõni minut ning enne batomeetri veest välja võtmist uuesti sulgeda.

(3<sup>1</sup>) Pinnaveeproov tuleb võtta jõe vooluteljelt 30 cm sügavuselt ning vältida veeproovi võtmist pinnakihtidest, välja arvatud juhul, kui see on analüüsi jaoks vajalik. Kui jõe sügavus on väiksem kui 50 cm, tuleb veeproov võtta keskmiselt sügavuselt.“;

**33) paragrahvi 19 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:**

„(4) Vaatluskaevude rajamisel tuleb vältida selliste ainete sattumist puurauku, mis võivad mõjutada põhjavee kvaliteeti, kasutada inertsest materjalist manteltorusid ja filtertorusid ning manteltorude ühendamiseks kasutatav aine ei tohi mõjutada põhjavee kvaliteeti.“;

**34) paragrahvi 19 lõike 5 sissejuhatav lauseosa sõnastatakse järgmiselt:**

„Selleks, et vaatluskaevu konstruktsioon võimaldaks esinduslike põhjaveeproovide võtmist kindlaks määratud veekihist, peab kaevu.“;

**35) paragrahvi 19 lõike 5 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:**

„2) filtertorutagune täitematerjal olema inertne;“;

**36) paragrahvi 21 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:**

„2) kaevu keskkonnaregistri kood;“;

**37) paragrahvi 22 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:**

„(1) Reoveeproov reostusainete kontrollimiseks tuleb võtta selleks ette nähtud kohast. Reovee juhtimisel ühiskanalisatsiooni määratakse proovivõtukohtad liitumispunktis, välja arvatud juhul, kui vee-ettevõtja ja kliendi vahelises lepingus on kokku lepitud teisiti.“;

**38)** paragrahvi 22 täiendatakse lõikega 1<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„(1<sup>1</sup>) Reovee juhtimisel ühiskanalisatsiooni tuleb reovee proovivõtukoht määrata nii, et proovi võtmisel välditakse proovi segunemist ühiskanalisatsioonis oleva muu reoveega.“;

**39)** paragrahvi 22 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Reoveepuhastist tuleb heitveeproov võtta pärast viimast puhastusetappi, kuid piisavalt kaugel enne väljavoolu veekogusse, et vältida veekogu vee mõju. Kui reoveepuhasti puudub, tuleb heitveeproov võtta kohast, kus heitvesi reostusallika territooriumilt välja voolab, näiteks lähimast kanalisatsioonikaevust, kraavist vms.“;

**40)** paragrahvi 24 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Reovee juhtimisel ühiskanalisatsiooni määrab proovivõtukohtad vee-ettevõtja, kui kohaliku omavalitsuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjaga ei ole sätestatud teisiti. Kui vee-ettevõtjat ei ole määratud, määrab proovivõtukohtad ühiskanalisatsiooni valdaja.“;

**41)** paragrahvi 24 täiendatakse lõigetega 2<sup>1</sup> ja 2<sup>2</sup> järgmises sõnastuses:

„(2<sup>1</sup>) Ühiskanalisatsiooni juhitud reovee reostusnäitajate kontrollimisel võetakse käesoleva määruse § 7 lõikes 1 loetletud näitajad vaid vajaduse korral.

(2<sup>2</sup>) Mitme liitumispunkti korral võetakse reoveeproov igast liitumispunktist eraldi ning reovee vastavust kehtestatud piirväärtustele hinnatakse igas proovis eraldi.“;

**42)** paragrahvi 24 lõige 6 sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kui heit- või reovee vooluhulk ja kvaliteet on muutlik, tuleb esindusliku keskmistatud proovi saamiseks võtta punktproove sellise sagedusega, mis on proportsionaalne vooluhulga ja kvaliteedi muutusega. Tööstusest või tootmisest pärineva heit- või reovee korral on oluline, et keskmistatud proovid sisaldaksid tippkoormuse ajal võetud punktproove.“;

**43)** paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 6<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„(6<sup>1</sup>) Reovee korral, mis juhitakse ühiskanalisatsiooni, loetakse esinduslikuks prooviks ka liitumispunktist võetav üksik punktproov juhul, kui eesmärk on hinnata reovees sisalduvate saasteainete vastavust maksimaalsetele piirväärtustele.“;

**44)** paragrahvi 24 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

**45)** paragrahvi 26 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Võetava reoveesette proovi kogus tuleb enne proovi võtmist kooskõlastada proovi koostist analüüsiva katselaboriga.“;

46) paragrahvi 27 punkt 4 sõnastatakse järgmiselt:

„4) sette stabiliseerimise kestus.“;

47) paragrahvi 28 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

Marko Pomerants  
Minister

Andres Talijärv  
Kantsler